

Sørums kommune
Ordfører

REG OEF

07 NOV 2005
05/1594-94
680
KO / KJ / DV

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep

0032 OSLO

Deres ref. : 05/1594-2 DV
Vår ref. : 15772/05 OHE
Saksbehandler : Odd Hellum
Arkivkode : 024 &13
Arkivsaknr. : 05/3367
Dato : 04.11.2005
Gradering :

HØRING - LOKALDEMOKRATIKOMMISJONENS FØRSTE UTREDNING - NOU 2005:6 SAMSPILL OG TILLIT - OM STATEN OG LOKALDEMOKRATIET

Vedlagt oversender vi Sørums kommunes uttalelse til NOU 2005:6, sammen med utskrift av Sørums økonomi- og administrasjonsutvalgs behandling av saken og rådmannens saksframlegg.

Med hilsen

Odd Hellum
Politisk sekretær

Vedlegg:

- Sørums kommunes uttalelse til NOU 2005:6
- Utskrift av Sørums økonomi- og administrasjonsutvalgs behandling
- Rådmannens saksframlegg

UTSKRIFT AV MØTEBOK

SØRUM KOMMUNE, POSTBOKS 113, 1921 SØRUMSAND TLF 63 82 53 00

Utvalg:
Økonomi- og administrasjonsutvalget

Møtedato:
02.11.2005

Arkivsaknr:
05/3367

Utvalgsaknr:
66/05

Saksbehandler Odd Hellum
K-kode 024 &13

HØRING - LOKALDEMOKRATIKOMMISJONENS FØRSTE UTREDNING - NOU 2005:6 SAMSPILL OG TILLIT - OM STATEN OG LOKALDEMOKRATIET

Behandling:

Fra rådmannen forelå slik innstilling:

Sorum økonomi- og administrasjonsutvalg slutter seg til innholdet i forslag til uttalelse til NOU 2005:6 "Samspill og tillit – Om staten og lokaldemokratiet", utarbeidet av Sorum kommunes NOU 2005:6-utvalg.

Uttalelsen oversendes som Sorum kommunes uttalelse til lokaldemokratikommisjonens første utredning.

Repr. Arne-Rune Gjelsvik fremmet på vegne av FrP dissensene fra mindretallet i lokaldemokratikommisjonen, som er referert i forslag til uttalelse utarbeidet av Sorum kommunes NOU 2005:6-utvalg.

Repr. Anne Maj Kvale fremmet på vegne av SV dissens fra SVs medlem av Sorum kommunes NOU 2005:6-utvalg, gjengitt under kapittel 4, punkt 9 i forslag til uttalelse utarbeidet av Sorum kommunes NOU 2005:6-utvalg.

Avstemningen:

- Rådmannens innstilling : Vedtatt enstemmig.
- Dissenser fra FrP : 2 (FrP) stemmer.
- Dissens fra SV : 1 (SV) stemme.

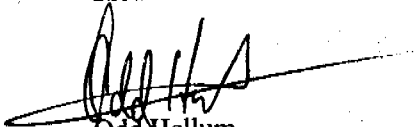
Vedtak:

Sorum økonomi- og administrasjonsutvalg slutter seg til innholdet i forslag til uttalelse til NOU 2005:6 "Samspill og tillit – Om staten og lokaldemokratiet", utarbeidet av Sorum kommunes NOU 2005:6-utvalg.

Uttalelsen oversendes som Sørums kommunens uttalelse til lokaldemokratikommisjonens første utredning.

Dissenser fra mindretallet i utvalget, FrP og SV, oversendes som mindretallsuttalelser i tilknytning til Sørums kommunens uttalelse.

Sørumsand 04.11.2005

Odd Hellum
Politisk sekretær

Melding om vedtak til:

- KRD

Saksutredning med administrasjonens innstilling:

Saksfremlegg

Arkivsak: 05/03367
Sakstittel: HØRING - LOKALDEMOKRATIKOMMISJONENS FØRSTE
UTREDNING - NOU 2005:6 SAMSPILL OG TILLIT - OM STATEN OG
LOKALDEMOKRATIET
K-kode: 024 &13
Saksbehandler: Odd Hellum

Innstilling:

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalg slutter seg til innholdet i forslag til uttalelse til NOU 2005:6 "Samspill og tillit – Om staten og lokaldemokratiet", utarbeidet av Sørum kommunes NOU 2005:6-utvalg.

Uttalelsen oversendes som Sørum kommunes uttalelse til lokaldemokratikommisjonens første utredning.

"Lokaldemokratikommisjonen" har avgitt en egen utredning, NOU 2005:6, om samspillet mellom staten og lokaldemokratiet, hvor bl.a. tillit eller mangel på tillit er blant kjernepunktene. Et eget ad hoc-utvalg i Sørum kommune har utarbeidet et forslag til uttalelse til NOUen.

Vedlegg:

1. NOU 2005:6-utvalgets forslag til uttalelse til lokaldemokratikommisjonens første utredning.
2. KRDs høringsbrev datert 02.05.2005.

Andre dokumenter, som ikke er vedlagt:

- NOU 2005:6 Samspill og tillit – Om staten og lokaldemokratiet.
- Referater fra NOU 2005:6-utvalgets møter.

Saksutredning:

Bakgrunn for saken:

Et regjeringsoppnevnt utvalg, "lokaldemokratikommisjonen", har avlevert sin første delutredning NOU 2005:6 Samspill og tillit – Om staten og lokaldemokratiet. Utredningen omhandler forholdet mellom staten og kommunene, hvor særlig følgende forhold omtales:

- Verdier knyttet til det kommunale selvstyret.
- Kommunenes handlingsrom, statlige rammebetingelser.
- Statlig styring og virkemidler overfor kommunene.
- Dialogen mellom staten og kommunene.
- Grunnlovsfesting av det lokale selvstyret.
- Friere kommunal beskatningsrett.
- Internasjonale avtalers innvirkning på lokaldemokratiet.

Kommunal- og regionaldepartementet har sendt utredningen på høring til bl.a. kommunene, med frist for å avgi uttalelse 01.11.2005.

Våren 2006 skal kommisjonens andre delutredning foreligge.

NOUen er omfattende, og det ble derfor i økonomi- og administrasjonsutvalgets møte 25.05.2005 nedsatt et bredt sammensatt politisk utvalg med mandat å utarbeide forslag til uttalelse fra Sørums kommune, ved følgende vedtak:

"Det nedsettes et politisk utvalg med mandat å utarbeide forslag til uttalelse til NOU 2005:6 Samspill og tillit – Om staten og lokaldemokratiet.

Utvalget består av:

Leder: Ordfører Hans Marius Johnsen (Ap).

Medlemmer: Ivar Egeberg (Sp), Tove Steen (Ap), Øyvind Berger (KrF), Arne-Rune Gjelsvik (FrP), Odd Sars-Olsen (H), Ann-Kristin Brandt (SV).

Politisk sekretær er utvalgets sekretær."

Det var forutsatt at saken skulle sluttbehandles og uttalelse vedtas i kommunestyrets møte 19. oktober. Da dette møtet ble framskyndet med én uke, holdt ikke tidsskjemaet for NOU 2005:6-utvalget. Man kom til enighet om at endelig uttalelse kan vedtas i økonomi- og administrasjonsutvalgets møte 2. november (én dag etter fristen).

Saksopplysninger:

Sørums NOU 2005:6-utvalg har holdt fem møter, det siste mandag 17. oktober. I dette møtet utarbeidet utvalget det forslaget til uttalelse til NOU 2005:6 som ligger som vedlegg 1 til denne saken.

Vurdering:

Rådmannen har ingen merknader eller tilføyelser til NOU 2005:6-utvalgets forslag til uttalelse. Forslaget kan på en god måte gi uttrykk for kommunens syn på lokaldemokratikommisjonens utredning, og bør oversendes som Sørums kommunes uttalelse til NOU 2005:6.

Utskrift av saken til:

- KR D

Sørumsand, den 19.10.2005

Rådmann Rannveig Egerdal Eidet

Uttalelse til NOU 2005:6 Samspill og tillit – Om staten og lokaldemokratiet

Uttalelse fra økonomi- og administrasjonsutvalget i Sørums kommune, basert på forslag fra Sørums kommunes "NOU 2005:6-utvalg"

Kapittel 2: Kommunale og statlige verdier

I dette kapittelet gjennomgås bl.a. følgende temaer:

- Ulike typer lokalstyreordninger i spekteret lokalt selvstyre – den lokale stat.
- Verdigrunnlaget, som gir legitimitet for – på den ene side – det lokale selvstyre (kommunene) og – på den andre side – staten:
Det klassiske tredelte verdigrunnlaget for et lokalt selvstyre: Demokrati, autonomi (frihet), effektivitet.
De mest framtrepende statlige (sentrale) verdiene: Rettssikkerhet, nasjonal likhet, effektivitet, makroøkonomisk styring.
- Spenningen mellom desentralisering og sentralisering: Hva er det som legitimerer kommunene i dag, når det ikke finnes noe vern mot en mektig stat? Er ideen om likhet realistisk? Spenningen er "løst" ved at kommunene på den ene siden har akseptert at de er en del av en helhetlig offentlig forvaltning samtidig som staten har akseptert at kommunene i oppgaveløsningen har behov for en viss grad av frihet. Vi har ikke en modell med autonome kommuner, men en integrert modell i forholdet stat - kommune hvor utgangspunktet er likeverdige parter.

Kapittelet inneholder ingen punkter til drøfting eller uttalelse.

Kapittel 4: Kommunenes handlingsrom

I dette kapittelet gjennomgås og drøftes bl.a. følgende temaer:

- Hva skjer med borgerne og lokaldemokratiet når staten innskrenker rammene for det kommunale handlingsrommet? (Individuell rettighetslovgivning, statlige pålegg, budsjettknapphet.)
- Hvorfor statlig styring?
Nasjonaløkonomiske hensyn: Statens behov for å sette den økonomiske styringen av ulike samfunnssektorer inn i en helhetlig ramme.
Rettssikkerhet: At den enkelte i sitt møte med offentlig forvaltning skal være sikret likebehandling og en saksbehandling i tråd med regelverket.
Effektivitetskrav: Evnen til å nå mål og sikre en god samfunnsutvikling.
Utjevningshensyn: Sikre noenlunde lik adgang til offentlige goder uavhengig av bosted og sosial gruppe.
Miljøhensyn og sikting av en bærekraftig utvikling.
Internasjonale forpliktelser: Bl.a. EØS-avtalen.

- Men lokalpolitikk skal allikevel være noe langt mer enn iverksetting av statlig politikk. Hvor stor frihet eller hvor stort handlingsrom kan eller bør kommunene ha, og på hvilke områder skal kommunene ha frihet sett i forhold til statlige styringsbehov?
- Å endre kommunestrukturen er et av de sterkeste virkemidlene staten har for å forme vilkårene for det lokale selvstyret, et virkemiddel staten i prinsippet har frasagt seg.
- Lokaldemokratikommisjonen ønsker å beholde og videreutvikle generalistkommunen, men har ikke fått i mandat å utrede behovet for en ny kommunestruktur eller å ta stilling til antall forvaltningsnivåer.
- Lokaldemokratikommisjonen anser kommunenes mulighet til å tilpasse tjenester til de behov enkeltbrukere i kommunen har som en verdifull egenskap ved kommunene. En økning i kommunenes oppgaver, individuell rettighetsfesting uten økning i overføringene avgrenser kommunenes samlede handlingsrom, noe kommisjonen mener har vært tilfelle gjennom mange år.
- Kommisjonen mener det bør drøftes om sterkt regelstyrte oppgaver kan og bør overføres til staten, eller løses på andre måter.
- Kommisjonen mener kommunene bør få tilført tilskudd som tidligere har hatt en positiv virkning for kommunene, for eksempel kommunale næringsfond.

Lokaldemokratikommisjonen foreslår følgende, samt Sørum kommunes uttalelse:

1. Alle norske kommuner bør fortsatt være generalistkommuner, med et bredt ansvarsområde og størst mulig frihet til å prioritere mellom sektorer. Men dette forhindrer ikke for eksempel interkommunalt samarbeid eller andre organisasjonsformer. Den enkelte kommune har ansvaret for at tjenesten tilbys og utføres, men trenger ikke selv å utføre den.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Norske kommuner bør fortsatt være generalistkommuner. Dette krever kommuner av en viss størrelse, dersom ikke interkommunale selskaper m.m. med svekket demokratisk styring og kontroll skal øke for mye i omfang og antall i forhold til kommunale løsninger under kommunestyrets ansvar.

2. Bruk av rettighetslovgivning bør begrenses, da økt bruk av rettigheter går ut over det kommunale selvstyret. I hvor stor grad er det lokalpolitiske skjønn vesentlig?

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Rettighetslovgivning egner seg for å fastslå at man har rett på for eksempel en viss type tjeneste, men ikke som detaljstyring av tjenestens omfang, innhold, pris m.m. Dette gjelder særlig i saker hvor lokalpolitisk skjønn er framtrædende.

3. Det bør vurderes om enkelte sterkt regelstyrte oppgaver, som ikke krever lokalpolitisk skjønn, overføres til staten. (NB – Her er forskjellen på lokalpolitisk skjønn og lokalt skjønn vesentlig.) I hvor stor grad er det lokalpolitiske skjønn vesentlig?

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

4. At det utvikles et system som sikrer at nye statlig initierte reformer som skal iverksettes av kommunene er tilstrekkelig finansiert.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

5. Innenfor velferdsoppgaver hvor både stat og kommune har sterke interesser bør det avklares hva som er kommunenes oppgaver og ansvar og hva som tilligger staten.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

6. Balansen i kommuneøkonomien må gjenopprettes.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

7. Det iverksettes et prosjekt der kommunenes rolle som samfunnsutviklere blir analysert for å få økt kunnskap om hva som skal til for å utvikle denne rollen videre i fremtiden.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

8. Planverket differensieres, slik at det tilpasses lokale forhold på en bedre måte.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

9. Ordningen med statlige bidrag til kommunale næringsfond gjeninnføres. Kommunenes rolle i næringsutvikling og næringsetablering.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Regionale næringsfond er å foretrekke framfor kommunale fond, da kommunegrensene ikke må bli begrensende for næringsutvikling. Samfunnsutvikling og næringsutvikling må ses i sammenheng, som to sider av samme sak.

SVs dissens fikk 1 (SV) stemme:

I tillegg til at ordningen med statlige bidrag til kommunale næringsfond gjeninnføres åpner man for muligheten for rentefrie lån fra staten, slik at kommunen kan kjøpe opp tomter med tanke på en aktiv næringspolitikk. Tomtene kan etter at de er regulert og tilrettelagt selges til aktuelle bedrifter (som passer inn i kommunens næringspolitikk), og lånet kan betales tilbake.

Andre forhold Sørum kommune ønsker å uttale seg om:

10. Hva som er grunnlaget for den kommunestrukturen vi har i Norge. Bør Stortinget "være seg sin oppgave voksen" og mene noe om dagens kommunestruktur, og hvordan den bør være? Å slå sammen kommuner: Ren matematikk, eller noe mer?

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Staten ved Stortinget bør ha sterke meninger om og sterk innflytelse på kommunestrukturen. Skal kommunene selv enerådige bestemme kommunestrukturen, vil det ikke skje noen strukturendringer.

11. Statens (Stortingets) rolle i å løfte opp hvilke oppgaver som skal løses og bevilge nødvendige midler, det utførende nivåets ansvar for å finne de beste løsningene og utføre oppgavene ut fra lokale forhold. Øremerking – ikke øremerking.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Det lokale skjønn, uten øremerking av midlene, er i de aller fleste tilfeller både best og fullt ut tilstrekkelig.

Kapittel 5: Statlig styring i forhold til kommunene

I dette kapittelet gjennomgås og drøftes bl.a. følgende temaer:

- Definisjon av hva som menes med **styring**, og en beskrivelse av styringsforholdet mellom staten og kommunene. Betydningen av toveiskommunikasjon – lokalnivåene som viktig premissleverandør.
- Virkemidler i styringsforholdet: Regelverk (lov eller hjemlet i lov) med tilhørende prosedyrer og systemer.
- Finansielle styringsvirkemidler. **Statlige overføringer til kommunesektoren, som har tre ulike politiske begrunnelser:** 1) Ønsket om å påvirke inntektsfordelingen mellom kommunene, 2) ønsket om å påvirke kommunenes prioriteringer, 3) å tilføre kommunesektoren de inntekter som skal til for å løse de oppgaver som er pålagt.
- Tre former for statlige overføringer:
 - a) Rammefinansiering.
 - b) Øremerking.
 - c) Stykkprisfinansiering.
- Tilbakeføringsmekanismer – Tilsyn, kontroll, rapportering. For eksempel KOSTRA, effektiviseringsnettverkene.
- Pedagogiske virkemidler: En styringsform hvor staten ikke setter formelle krav til kommunesektoren om å gjennomføre tiltak, men uttrykker et ønske fra statens side om at kommunene for eksempel skal gi visse tilbud eller foreta bestemte valg gjennom råd, informasjon og holdningspåvirkning.
- Rammestyring eller detaljstyring – Detaljeringsgraden i statens styringssignaler overfor kommunene.

Lokaldemokratikommisjonen foreslår følgende, samt Sørums økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

1. Kommisjonen mener regelforenkling er et viktig virkemiddel i arbeidet med å gi kommunene større lokaldemokratisk spillerom. Det er viktig å videreføre og forsterke arbeidet med forenkling av statlig regelverk overfor kommunene. Stortinget som lovgiver har et særlig ansvar.

Sørums økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

2. Ubalansen i økonomien er et grunnleggende problem for kommunene. Bl.a. pålegges kommunene sektorinitierte oppgaver som det ikke alltid er finansielt grunnlag for å gjennomføre. Det er derfor viktig at det ved enhver lovpålagt oppgave som staten legger til kommunene også sikres fullfinansiering.

Sørums økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

3. Øremerkede bevilgninger er etter kommisjonens syn uønskede fordi de hindrer en effektiv og fleksibel gjennomføring av oppgaver. Kommisjonen er opptatt av at det må legges opp til at flere øremerkede tilskudd innlemmes i rammetilskuddet til kommunene. Både Stortinget og Regjeringen må få fart i dette arbeidet.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg i hovedsak til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn, men øremerkede midler må ikke falle helt bort.

4. Ett av kommisjonens medlemmer mener at stykkprisfinansiering vil kunne styrke det kommunale selvstyret, kombinert med økt brukermedvirkning og delegering av makt ned til lokale politiske organer.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Flertallet i utvalget støtter ikke dette mindretallssynet i kommisjonen..

FrPs 2 medlemmer av Sørum økonomi- og administrasjonsutvalg slutter seg til dette medlemmet av lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

5. Kommisjonen mener det er viktig at det finnes en effektiv informasjonsinnhenting fra kommunene til staten. Slik informasjon er viktig også for kommunene, bl.a. muligheten for sammenligning med andre. Kommisjonen mener at informasjonsinnhenting må foregå slik at den ikke utgjør en unødig høy belastning på kommunene. Bl.a. må det vurderes nøye hvilken informasjon som skal hentes. Effektiviseringsnettverkene kombinert med årsmeldinger, regnskap, forvaltningsrevisjon og KOSTRA bør være tilstrekkelig rapportering fra kommunene.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

6. Kommisjonen mener det er viktig at staten legger til rette for bruk av pedagogiske virkemidler overfor kommunene. Disse kan i mange tilfeller fungere bedre enn omfattende regelstyring. Det er i denne sammenheng vesentlig at det gjøres helt klart for kommunene hva som er pedagogiske virkemidler (for eksempel veiledning) og hva som er regelverk og pålegg.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

7. Kommisjonen mener det bør legges et rammestyringsperspektiv til grunn når staten utformer styringstiltak overfor kommunene. Kommisjonen støtter arbeidet med å innlemme øremerkede tilskudd i rammetilskuddet, og beklager den svake framdriften i dette arbeidet.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

8. Kommisjonen foreslår at det settes i gang en evaluering av hvilke konsekvenser felles kvalitetsindikatorer for kommunene vil ha for lokaldemokratiet.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

9. Kommisjonen ser klart behovet for nasjonal styring og at staten ut fra sine nasjonale interesser har en overordnet stilling. Men etter kommisjonens syn er forholdet stat – kommune for sterkt preget av en hierarkisk holdning. Kommisjonen ser for seg en ønsket utvikling fra sterkt innslag av hierarkisk styring over til mer dialogstyrte styringsformer og partnerskap.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

10. Kommisjonen ønsker at statens oppmerksomhet overfor kommunene i sterkere grad skal rettes mot innholdsstyring, bort fra detaljstyring.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

Andre forhold Sørum kommune ønsker å uttale seg om:

11. Gode, ikke brukte eller for lite brukte virkemidler for å opprettholde bosetning?

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Kommunestrukturen i seg selv er kanskje det sterkeste virkemiddelet for å opprettholde bosetning.

Kapittel 6: Samspill for tillit

I dette kapittelet gjennomgås og drøftes bl.a. følgende temaer:

- Problemet med at staten opptrer på en så fragmentert måte overfor kommunene at helheten i styringen blir borte. En av årsakene er problemet med samordning i statsforvaltningen.
- Stat og kommune har utviklet seg i to forskjellige organisatoriske retninger de senere tiårene: Staten har vedlikeholdt og styrket sitt sektorprinsipp, mens det er svekket i kommunene. Dermed har staten mistet styringslinjer direkte inn i kommunal oppgaveløsning.
- Fylkesmannens tilsyns- og samordningsfunksjon.
- Oppgave- og funksjonsfordelingen mellom nivåene (stat, fylkeskommune, kommune) er ikke så klar at man unngår "tråkking i hverandres bed", og det kan være vanskelig for den vanlige innbygger å se eller vite hvem som faktisk har ansvaret for en tjeneste.
- Partnerskap mellom forvaltningsnivåene:
 - Dialog.
 - Arenaer for dialog.
 - Konsultasjonsordningen.
 - Fylkesmannens rolle i dialogen mellom stat og kommune.
 - Spenningen mellom dialog- og tilsynsrollen.

Lokaldemokratikommisjonen foreslår følgende, samt Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

1. Kommisjonen mener at Regjeringen og Stortinget må samordne styringen og ansvaret for kommunesektoren ved at:
- Statsministerens kontor i større grad tar ansvar for overordnede områder som lokaldemokratiet og konsekvenser av statlig politikk overfor kommunene.
 - Det i større grad benyttes en praksis hvor saker som skal fremmes for regjeringen, og som har konsekvenser for kommunene, fremmes i fellesskap av fagdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet (KRD).
 - Tilsvarende ved komitébehandling i Stortinget: Fagkomiteen i fellesskap med kommunalkomiteen.
 - KRD får en tydeligere rolle med hensyn til hvordan statlige etater følger opp kommunerettede

vedtak.

- Det vurderes om det administrative ansvaret for fylkesmannsembetene bør overføres fra Moderniseringsdepartementet til KRD.
- Ved alt reform- og utviklingsarbeid i staten må konsekvenser for kommunesektoren og lokaldemokratiet være utredet. Det må slås fast at kommunesektoren skal være med i konsekvensutredninger som har vesentlige økonomiske, politiske eller administrative konsekvenser for kommunesektoren.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

2. Kommisjonen mener at politikktutforming bør legges til folkevalgte organ. Fylkesmannens rolle bør derfor avgrenses til tilsyn, klage, legalitetskontroll og nødvendig dialog. Fylkesmannens rolle i dagens forvaltningssystem må derfor gjennomgås og utredes nærmere.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

3. Kommisjonen foreslår et eget evaluerings- og utredningsprosjekt som redegjør for politisk og administrativ samordning på statlig nivå og som evaluerer virkningene av samordningen overfor kommunesektoren. Utredningen bør komme med forslag til et enklest mulig rapporteringssystem mellom stat og kommune.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

4. Kommisjonen foreslår at det utredes hvilke konsekvenser det har for samspillet mellom staten og kommunene at staten organiserer sin regionale forvaltning etter ulike geografiske områder.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Utvalget ønsker ikke å ta stilling til dette forslaget.

5. Kommisjonen foreslår at konsultasjonsordningen utvikles i en mer forpliktende retning.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

6. Kommisjonen foreslår at det settes i gang et informasjonsopplegg hvor det informeres om statens, kommunenes og fylkeskommunenes samfunnsrolle og hvilke forventninger innbyggerne kan ha til dem.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn, men forutsetter at det benyttes moderne informasjonsteknologi i dette opplegget.

7. Kommisjonen ønsker større grad av kompetanse- og erfaringsutveksling mellom staten og kommunene, for eksempel ved hospitering.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

Andre forhold Sørum kommune ønsker å uttale seg om:

8. Har staten manglende tillit til kommunene? I så fall hvorfor? Hvordan ytrer dette seg?

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Det er hevet over enhver tvil at staten har manglende tillit til kommunene. Dette skyldes særlig manglende kunnskap i staten om dagens realiteter i norske kommuner, samt en del myter. Denne mangelen på tillit gir seg utslag i unødige detaljert regelstyring.

Kapittel 7: Det kommunale selvstyrets juridiske status

I dette kapittelet gjennomgås og drøftes bl.a. følgende temaer:

- Sammenligning mellom Norge og en rekke andre land m.h.t. i hvilken grad det kommunale selvstyret er nevnt i landets grunnlov, eller er direkte grunnlovsfestet.

Lokaldemokratikommisjonen foreslår følgende, samt Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

1. Kommisjonen mener det er et minstekrav at prinsippet om kommunalt selvstyre grunnlovsfestes. Dette vil synliggjøre likeverdet mellom stat og kommune og tydeliggjøre at det kommunale selvstyre tilhører verdigrunlaget for det norske styringssystemet.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger av og syn vedr. grunnlovsfesting av prinsippet om kommunalt selvstyre. Men samtidig må enkeltindividets rettigheter lovfestes.

Kapittel 8: Friere kommunal beskatningsrett

I dette kapittelet gjennomgås og drøftes bl.a. følgende temaer:

- Hvor kommunenes skatteinntekter kommer fra, og prosentvis fordeling mellom disse. (Inntektsskatt, eiendomsskatt, formueskatt, andre skatter.)
- Friere kommunal beskatningsrett.
- Fri lokal beskatningsrett: Hva vil det bety for lokaldemokratiet? (Større engasjement og deltagelse i lokalpolitikken? Velgernes mulighet i lokalvalg for å plassere det politiske ansvaret for den til enhver tid førte skattepolitikken?)
- Variasjoner forskjellige land imellom m.h.t. graden av fri lokal beskatningsrett.

Lokaldemokratikommisjonen foreslår følgende, samt Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

1. Kommisjonen mener at de begrensninger som i dag legges på kommunenes muligheter til å skaffe egne inntekter svekker handlefriheten lokalt, reduserer mulige gevinster ved desentralisert oppgaveansvar og stimulerer innbyggerne i liten grad til deltagelse i lokalpolitikken.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

2. Kommisjonen mener at kommunene bør gis friere beskatningsrett ved at maksimalreguleringen for kommunal inntektsskatt fjernes.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn. Eventuelle begrensninger nedad – minimumsreguleringer – må også fjernes på kommunale inntektskilder.

3. Kommisjonen mener at de merinntektene en kommune kan få ved å øke den kommunale skattøre ikke skal føre til at den "straffes" ved reduserte statlige overføringer. De økte inntektene skal i sin helhet tilfalle kommunen. (Det er kommunens egne innbyggere som har bidratt.)

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

4. Kommisjonen foreslår at kommunene i tillegg får større frihet ved et reformert og utvidet eiendomsskattesystem, som innrettes med en sosial profil. Denne skatten skal være "kommunens egen", og ikke deles med staten.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse, mot stemmene til FrPs 2 medlemmer:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

5. Kommisjonen foreslår at eiendomsskattesystemets begrensning til bymessige strøk og verker og bruk bør bortfalle. Eiendomsskatt bør kunne gjelde boliger, fritidsboliger, næringsvirksomhet og arealavgift for etableringer i sjø.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse, mot stemmene til FrPs 2 medlemmer:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

6. Kommisjonen mener det fortsatt skal være opp til kommunen selv å bestemme om et forslag skal legges ut til en rådgivende folkeavstemning.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

Andre forhold Sørum kommune ønsker å uttale seg om:

7. Med fri skattøre – Ville Sørum kommune da ha innført eiendomsskatt?

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Det ville uansett ha vært enklere å justere skattøren enn å innføre eiendomsskatt, da inntektsskatt fungerer mer rettferdig sosialt, forutsatt at kommunen fikk beholde merinntektene.

8. "Øremerket" fri kommunal skatt, for eksempel ½ % skatt til skoleutbygging, som fjernes når utbyggingen er fullfinansiert eller fullført?

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

En "øremerket" fri kommunal skatt kunne være en fornuftig og sterk måte å finansiere satsingsområder på. I tillegg ville en slik ordning bidra til økt lokalpolitisk interesse og engasjement.

9. Stortinget skal sørge for likhet mellom kommune. Men likheten er der ikke allikevel, og bør den egentlig være det?

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Det er ikke likhet norske kommuner imellom, til det er landet for forskjellig fra landsdel til landsdel, fra utkantstrøk til sentrale strøk. Ulikheten er der og vil være der, og det må man ha både forståelse og aksept for.

Kapittel 9: Internasjonale avtaler og lokaldemokrati

I dette kapittelet gjennomgås og drøftes bl.a. følgende temaer:

- Hovedfokus er satt på EØS-avtalens betydning for og innvirkning på lokaldemokratiet. I tillegg drøftes de internasjonale menneskerettighetsbestemmelsenes betydning for kommunenes rolle i velferdsstaten

Lokaldemokratikommisjonen foreslår følgende, samt Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

1. Kommisjonen mener at hensynet til lokal tilpasning av tjenestene bør utredes nøye i forbindelse med utformingen av ny rettighetslovgivning.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

2. Kommisjonen mener at lokaldemokratiske hensyn tilsier at Norge ikke bør legge seg på en strengere konkurransepolitikk (bl.a. anbudsregler) enn hva EU-landene selv gjør.

Sørum økonomi- og administrasjonsutvalgs uttalelse:

Man slutter seg til lokaldemokratikommisjonens vurderinger og syn.

Sørumsand 02.11.2005